

Olvasásra nevel, ízlést formál

Tízéves a Kincskereső

Darvas József írta a közzöntőt a gyermekirodalmi folyóirat első számába, amelyet — a szegedi tanárképző főiskola kiadványaként — az irodalomtörténész és pedagógus, Hegedűs András szerkesztett, s amely fölött sokan mások, írók, költők, pedagógusok bábáskodtak az indításkor. A Kincskereső tíz éve szolgálja a nemest: „az olvasó ifjúságért”. 1974 óta országos terjesztésű lap, a Magyar Úttörők Szövetségének folyóirata.

A Szegeden dolgozó szerkesztőség munkatársai, a folyóirat Országos Szerkesztői Tanácsának tagjai, felügyeleti szerveinek, párt-, állami és tömegszervezeti testületeknek a képviselői, a kiadó vállalat, s a többi szegedi folyóirat, napilap vezetői vettek részt a szerkesztőségi tanácsnak tegnap, csütörtökön megtartott ünnepi ülésén a Sajtóház klubjában. Deme László, a Kincskereső főszerkesztője beszélt a tízéves munkáról; kiemelve az alapítók érdemeit, akik a folyóirat jellegét, szerkesztését, céljait időtállóan határozták meg. A mai szerkesztőség a „megszüntetve-megőrzés” jegyében, az eredeti értékekhez ragaszkodva és az új igényekhez alkalmazkodva alakította a lap tartalmát, formáját. Elkötelezettek az indításkor kitűzött céloknak, olyan művészeti értékek közvetítését a 10—14 éves gyerekeknek, amelyek szocialista eszméjükkel, etikai töltésükkel, humanista szellemiségükkel, esztétikai színvonalukkal hatottak, ízlést, szemléletet formáltak, olvasásra neveltek, igényt ébresztettek. A jubileumi megemlékezésen dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezetője idézte fel a Kincskereső alapító ülésének eseményeit, s mondták köszönetet a lapindítók munkásságát folytatónak, Deme Lászlónak és munkatársainak, az irányító testületeknek, a kiadó vállalat, a nyomda dolgozóinak, Fábán Zoltán, az Írószövetség titkára méltatta mindazoknak az érdemét, akik a Szegeden szerkesztett folyóiratot országos hatókörű, színvonalas irodalmi lappá fejlesztették.

A szerkesztőségi tanács ülésén tájékoztatót hallgattak meg a résztvevők az idei munkáról, majd megvitatták az 1981—82. évi laptervet. A következő év számaiban is a klasszikus és mai, külföldi és hazai szerzők műveinek legjavát közlik, figyelembe véve az olvasók életkori sajátosságait, a korosztályhoz tartozók érdeklődési körét. Minthogy a 10—14 éves gyerekekben a világ megismerésének és felfedezésének igénye munkák, ennek szolgálatára új rovatot hívnak életre: az „Időgépi indul” folytatása lesz a „Vidálok, csaták, kalandok” sorozatnak, de ennél tágabbra, nyitottabbra tervezik. Ugyanolyan következetesen szerepeltetik a folklórt, mint eddig, jobban kiaknázva a népi alkotásokban rejlő humort, és növelni szeretnék a diákos derűt, a vidámságot, teret is a lapban. Továbbra is magas a mérce a versek kiválasztásában. Gazdagabbak az egyes rovatok témakörei,

melyeket a művészetek komplexitásának jegyében állítanak össze. A folyamatos megújulás elve alapján változik majd a lap külső képe is, apróbb újításokat terveznek az illusztrálásban, a tipografizálásban.

A körzeti tévéstudióban készül a folyóirat két nyári különszáma, a szerkesztőség munkatársai pedig már az olvasótáborok, a Kincskereső-klubok alkotótáborának szervezésén dolgoznak. A nyári táborozás kitűnő alkalom az olvasókkal való kapcsolat elmélyítésére, amely állandó törekvés a szerkesztőségnek. A tegnapi ülésen Kovács László, a megyei lapkiadó vállalat igazgatója e kapcsolat-teremtés legközelebbi alkalmáról is beszélt: a közelgő gyermeknapon Tabányára, az országos megnyitói színhelyre látogat a Kincskereső munkatársi gárdája, ahol bemutatják a folyóiratot, és találkoznak olvasóival.

A Kereskedelmi Kamara küldöttsége Szabadkán Megállapodást írtak alá

Tegnap a Magyar Kereskedelmi Kamara délmagyarországi összekötő bizottságának elnöke, Polák Zoltán és titkára, Perjesi József a Szegedi Ipari Vásár és Igazgatóság vezetőinek társaságában látogatást tett Szabadkán. Aláírták a Körzeti Gazdasági Kamara—Szabadka vezetőivel a szegedi és szabadkai ipari vásárokon a közös részvétel több kérdését szabályozó hat évre szóló megállapodást. A megállapodás alapján tovább gazdagodik a két testvérváros hosszú időre visszatérő rendezvénye. Elősegíti a Dél-Alföld és a Vajdaság határmenti gazdasági kapcsolatainak fejlesztését, a kétvétenként felváltva rendezett vásárok megtartásával hozzájárul a hagyományos jószomszédi kapcsolatok bővítéséhez.

A látogatás alkalmával került sor az 1981. évi X. Pannónia Vásár megrendezésére vonatkozó megállapodás aláírására. A június 19—28. között tartandó kiállítás szervezésével kapcsolatos szerződést a két város vásárainak igazgatói hitelesítették.

Műszaki klub

Műszaki klub nyílt csütörtökön a Salgótarjáni Bányász Művelődési Házban. A klubhoz tizenkét éves könyvtár csatlakozik, a műszaki ismeretterjesztést, továbbképzést szolgálja egy kétszáz szemes előadóterem is. A szórakozást, a szabad idő tartalmas eltöltését ifjúsági klub és szakköri helyiségek biztosítják.

Mocsár Gábor

Pajti

Tíz év egy kiskutya életéből

Rokonok-e a pockok és a sípolós babák?

10. Hiába ment vissza negyedszer is, nem lát többet. Bemenekeülték a lyukaikba. Elégedettten prüszögve jött vissza a hadjárattól, leült Gazdi elé a szénporba, s jobb hátsó lábával kéjesen vakargatni kezdte a füle tövét. Uram isten, nézett rá döbbenetben Gazdi, ez a kutya színt változtatott, mint valami kaméleon, Csupa fekete a szénportól. Hogy álljunk így Mamj elé, akinek olyan borzasztó szigorú elvei vannak a tisztaságról, hogy azt elmondani nem lehet: ki nem állhatja a piszkot a lakásban. „Lehoztam egy zsemleszínű kiskutyát, visszaviszek egy feketét.” Most; aztán mit lehet tenni? „Gyere, Pajti, lesz, ami lesz, mindent el kell tudni viselni, amit a sors kimér egy kiskutyára, meg a gazdájára.”

— Hát ti? — kérdezte Mamj, s döbbenetében felejtette a felmosóröngyöt. Még nedves volt a felmosóröngy a konyha köve, így hát pontosan kirajzolódott Pajti fekete lábnyomai, amint végiglepkedett büszkén, a jól végzett munka öntudatával a kövön.

— Lent voltunk a pincében — mondta Gazdi. Dicsékedve akarta mondani, de bizony, volt egy kis „félsz” és szorongás is a hangjában. — Fogtunk három pockot, Pajti a lábam elé terítette őket...

— Micsodát? Pockot? Te jó isten... hozd ki gyorsan a nyugtató orvosságot...

A felszólítás természetesen nem a jóistennek szólt, hanem a Gazdinak, aki cipőjét lerugva, rohant a nyugtató orvosságot, miközben Mamj lerokadt egy konyhai ülőkére. Róla tudni kell, hogy iszonyatosan tud félni a kiségről is, ami

pedig olyan kedves, ügyes, kecses állat, ha pedig egy pockot meglátna, egészen biztos, hogy menten elájulna. Remegő kézzel dobta a szájába a nyugtatót, vizet ivott rá, lenyelte, aztán két kezébe fogta a ficánkoló Pajtit: „gyere, te ördögfióka”, mondta neki, s bevitte a fürdőszobába.

Betette a kádba, és megnyitotta a zuhanyozó csapját. Langyos víz zuhogott a kiskutyára (sehogyan sem akarta megszokni a minden esti zuhanyozást), bújt volna előle, de a fürdőkádból zománcárról lecsúszkáltak a körmei, Mamj borzadva nézte, milyen fekete lé patakzik Pajtiból a lefolyó felé. Bármilyik Kossuth-díjas festőművész belemárhathatta volna az ecsetjét, és díjnyertes akvarellképet festhetett volna vele, ilyen címmel: „Éjjel a sötét erdőn”, vagy „Négerek éjjel az alagútban” címmel.

Amikor már úgy félig-meddig megtisztult, Pajti megrázta a fejét, ilyenkor, mint tudjuk, a feje fölött a leffentyűs kutyafülek összecsatoltak-csettegnak, s ami az egész pincekalandot még betetőzte, a fülekből apró fekete lövedékek, szénmorzsák pattogtak szét, bepötytyözve a hőfőher falakat. „Lehet újra meszeltetni a fürdőszobát” — kesergett magában Mamj és fontos elhatározás született az agyában. Jó nagyot kiáltott.

— Apja! Gyere csak be!
De Apja nem jött.
— Apja! Gyere hát! Nem hallod?
Apja nagy búsan benyitott.
— Hiába kiabálok torkom szakadtából...
— Epp most jutott eszembe valami... Eppen le akartam ülni az írógéphez.
— Fersze, amikor szükség lenne rád, ott van mentsegek az az átkozott írógép. Légy szíves, fogd le Pajtit, de jó erősen, hogy ne tudjon ficánkolni a kezem alatt.
— Miért? Mit akarsz vele?
— Mit? Fogat mosunk. Add ide a fogkefédet.
— Mit? Az enyémet? Miért pont az enyémet?
— Majd kapsz másikat. Te kosztold be Pajtit, te bűnhődés érte. Csak nem képzeled, hogy Pajti azzal a koszos, pockos szájjával, nyelvvel nyalja képen a gyerekeket, ha hazajönnek a lődörgésből...

S Gazdinak végig kellett néznie, mit művel Mamj a 6 aranyos, okos, pocokvadász kutyájával. Még végsőnéznie! De elviselni! Pajti prüszkolt, menekült, bújt volna bele a pocoklyukba is,

Kutatás Brennerbányán

Egy hónapon át dolgozott a fűrőgép Brennerbányán, s 100 méter mélységbe hatolt, hogy az ottani kőzetek összetételéről, a szénmező kialakulásáról szolgáltatson adatokat a tudományos kutatóknak, akik hasznos információkat kaptak a régi bányaművelés módszereiről is. Brennerbányán volt ugyanis a magyar bányászat bölcsője. Ott kezdődött meg először a széntermelés 1752-ben.

Ülést tartott a KISZ megyei bizottsága

Tegnap, csütörtökön délután ülést tartott a KISZ Csongrád megyei bizottsága. Bódi György, a KISZ KB tagja, a megyei bizottság első titkára tájékoztatta a testületet a jövő feladatairól, a jogokról, a kötelességekről, valamint ismertette a testület és az apparátus között folyó munkakapcsolat lényegét, formáját. Ezután Turcsikné Süli Mária titkár szóbeli kiegészítést fűzött az 1981. évi Forradalmi ifjúsági

napok rendezvénysorozatáról készült írásbeli tájékoztatóhoz. A tapasztalatokról folyó eszmecserében felszólalt Hódi Istvánné, a megyei pártbizottság munkatársa, s többek között tolmácsolta a megyei pártbizottság elismerését.

A bizottság hasznosnak ítélte a tájékoztatót. Az ülés munkájában részt vett Szabó Zsuzsanna, a KISZ KB Csongrád megyei instruktora.

Iskolakörzetesítés, utórezgésekkel

Az életnek tanító iskolát mintegy évtizede választás elé állította a jelen társadalmi igénye. Szakítania kellett a népiszkolai hagyományokkal, ha azt akarta, hogy a mai gazdaság és társadalom követelményeinek megfelelően a tanítás. A szétaprózott iskolahálózat szellemi erejének összefogására egyetlen út kínálkozott: az iskolakörzetesítés.

Fél évtizedes erőfeszítés nyomán így összegezhető az eredmény: a körzetesítés lehetővé tette a szakrendszerű oktatás teljességét. A körzeti központok többsége a városokhoz hasonló tanulási feltételeket nyújt.

Megnyugtatóan hangzik a körzetesítés eme summázata. A szülők és pedagógusok elégedetten vehetik tudomásul: a gyermekek tanulása aligha szimpla meg az a hátrányt, hogy esetleg apró faluban születtek. A körzeti iskolákban szakképzett pedagógusok tanítják okos szöveget, okos taneszközökkel. Ehhez két tény: 1. a falusi tanulók túlnyomó többsége részszül szakszerű oktatásban, 2. az utóbbi öt év alatt a megyék többszáz millió forintot költöttek az alapvető taneszközök beszerzésére.

A lényeg: jó ügy, jó törekvés volt az iskolakörzetek kialakítása. Am, hogy az ezzel járó munka, az ezzel járó erőfeszítés minden szempontból megfelelő lett volna

— arra nem lehet egyértelmű igennel válaszolni.

Az iskolakörzetesítés nem kizárólag pedagógiai kérdés. Sokkal inkább a falusi társadalmat érintő életmódbeli, kulturális, utazási, emberi (érzelmi), gyermeknevelési kérdéskomplexum. A szülők többsége — még ha ésszel meg is érti — fájlalja a falusi iskola megszűnését. Évszázados hagyomány, anyai-apai emlék fűzi hozzá. És ami most, szülőként éveken át élteti a fájdalmat: a naponta utazó gyermek feltétele. A megyei fórumokon, falunapokon gyakran szóba került a körzetesítés nyomán született szülői aggodalom. Egy tanács tag a szülők közhangulatát a téves szervezés után kialakult gazdai aggodalomhoz hasonlította, mondván: a központi iskolának is bizonyítani kell a maga előnyét, mint annak idején a tévesnek!

Csak hogy az iskolai produktum nehezen mérhető. Itt később érik be a „tisza búza”; nem az osztályzatokban, inkább a felnőtt (dolgozó ifjú) felkészültségében, emberi adottságaiban tapintható.

Mi az, amivel már most megnyugtathatjuk a szülőket? Az egyik az iskolabuszok óramű-pontosságú járatna, a másik a napközitthonok fejlesztése, elsődlegesen a bejáró tanulókat istápolandó. A falugyűlések visz-

szatéró panasza az utazás körülménye. Jóllehet a Volán megyei igazgatósága együttműködik a megyei vezetéssel az iskolások utaztatásában, ám menetközben mindig akadnak újabb és újabb fennakadások a közlekedésben, olykor az időjárás, olykor a technika vagy éppen a gépkocsivezető hibájából.

A körzetesítés másik érzékeny pontja a napközis ellátás. Az általános iskolásoknak mintegy 35—45 százaléka napközis, az arány meglehetősen más-más. A kérdés az: a járássok és a városkörnyéki községek bejáró tanulói mennyiben élveznek elsőeséget a napközibe való felvételnél?

Vannak települések, ahol sokallják a napközis étkeztetés költségét a szülők, ezért nem igénylik gyerekeik számára. Vajon tudják-e, hogy a napközis gondozás egyik fő értéke a felügyelet mellett tanulás? A felkészítés a másnapi iskolára. Sajnos, gyakran az arra leginkább rászorult gyermekek maradnak ki a napköziből.

Vannak ugyan a napközinek másfajta ellenzői is. Mi-lyen indokkal? Ki azzal, hogy a gyerekek ugyanabban a tanteremben „napközinek”, ahol napközben tanulnak, olykor már utálják a termet is; ki meg azzal, hogy a pedagógus csak a rendre vigyáz, nem tanítja a gyereket. Mindezek részgazságok. Olyan gondok, illetve aggodalmak, amelyeket a jobb iskoláztatás, a jobb nevelés igénye szült. Még szakemberek is felvetik, hogy a szakavatott oktatás ugyan egyértelműen a körzetesítés mellett szól, de nem tudjuk, hogy a falu, a család „mikroklímájából” reggel héttől este hatig kiszakított gyermek személyisége vajon nem sínyli-e meg a zaklatottabb iskolás évek terhet? Különösen vonatkozik ez az alsótagozatosokra.

Az aggodalmak jogosak. Am az igény a szakrendszerű tanításra — jog és követelmény egyszerre. A megoldás útja nem a visszalépés, hanem az előrelépés. Vagyis: a körzetesítés — olyan igényrel, hogy az utazást, a napközis élet körülményeit napról-napra jobbra, emberibbé tesszük.

Az iskolakörzetesítés érzékenyen érinti az apró falvak kulturális életét. Ezek jövőjét az idő meg a településfejlesztési program alakítja majd, kulturális közéletét (a szinten megújuló) művelődési hálózat hivatott istápolni. Az egységes művelődéspolitikai egyelőre azt hangoztatja: erősíteni kell a központi iskola kisugárzó hatását az egész körzetre. Az oktatási intézmény nélkül maradt falvak kulturális életében a központi iskola pedagógusai mellett kapjon szerepet a helyben lakó nyugdíjas pedagógus, az agrárértelmiség, az orvos. Valamennyi értelmiségi, aki falun él.

(Folytatjuk.)

Balogh Ödön